

‘Water en bodem sturend’ en de Ruimtelijke Verkenning 2023

Eerste Kamer/ VKC-IWO, 19 maart 2024

Rienk Kuiper

Planbureau voor de Leefomgeving

‘Water en bodem sturend’

Minister Harbers van IenW heeft de Tweede Kamer in 2022 de brief ‘Water en bodem sturend’ toegezonden. De brief bevat een groot aantal acties. Voor de uiterwaarden en het buitendijkse gebied van het IJsselmeer kondigt de brief een direct sturende aanpak aan: woningbouw is hier niet respectievelijk onder strakke voorwaarden mogelijk. Voor het overige zet IenW in op borging via regionale processen, en op een lerende (stimulerende) aanpak. Veel moet nog verder worden uitgewerkt.

De Ruimtelijke Verkenning

Hoe ons land er in de toekomst uit zal zien, hangt af van waar nu nieuwe huizen, wegen en voorzieningen worden gepland. Deze en andere ruimtelijke investeringen moeten ook in het veranderde Nederland van de komende decennia laten uitbetalen. De juiste plek is daarbij belangrijk.

In de Ruimtelijke Verkenning heeft het PBL vier scenario’s ontwikkeld voor de inrichting van Nederland in 2050. Dat zijn: Mondiaal Ondernemend (een toekomstscenario waarin grote bedrijven de lead hebben), Snelle Wereld (de nog verder toegenomen digitalisering doet afstanden verdwijnen), Groen Land (veel ruimte voor de natuur) en Regionaal Geworteld (burgers nemen het initiatief in hun eigen leefomgeving). Voor elk scenario zijn op basis van ruimtelijke modellering en ontwerp onderzoek gedetailleerde kaarten van het bijbehorende Nederland van 2050 gemaakt. Deze scenariokaarten brengen in beeld welke gevolgen verschillende keuzes hebben.

‘Water en bodem sturend’ en de Ruimtelijke Verkenning

Welke rol speelt ‘Water en bodem sturend’ in de vier PBL-scenario’s? De Ruimtelijke Verkenning laat zien dat dit principe – afhankelijk van verschillende maatschappijvisies – anders ingevuld kan worden. Voor verstedelijking gaan alle scenario’s uit van een bouwverbod in de uiterwaarden. Voor de rest van Nederland lopen de scenario’s uiteen. De keuze is daarbij of water en bodem alleen

sturend zijn voor de inrichting van een eenmaal gekozen woningbouwlocatie, of ook op de keuze voor die plek zelf (locatiekeuze). In het landelijk gebied kan worden ingezet op een meer natuurinclusief ruimtegebruik in hydrologische bufferzones rondom Natura 2000-gebieden, of juist op een landbouw die zich in heel Nederland meer natuurinclusief ontwikkelt met telkens een ander perspectief afhankelijk van de mogelijkheden die bodem en water bieden.

De keuze tussen deze richtingen is niet vrijblijvend; de effecten zullen per invulling verschillen. Door goed vooruit te kijken, zoals ook het Planbureau voor de Leefomgeving heeft gedaan in de vier scenario's, en vervolgens ook te plannen, kan een afgewogen inrichting van Nederland worden gemaakt die ook de komende decennia nog effectief is.

Meer informatie: <https://www.pbl.nl/actueel/nieuws/pbl-klimaatverandering-natuur-en-woningtekort-vragen-een-ruimtelijk-samenhangende-planning-van-het-kabinet>

